

Ordforklaring

Aksellast:

Den totale last på et kjøretøys aksel.

Armeringsnett:

Nett av stål, plast eller annet fibermateriale for armering av konstruksjoner i jord. Se geonett.

Avrettingslag:

Sjikt av egnede masser for avretting (utjamning) av grovt bærelag før utlegging av slitelag.

Breddeutvidelse/breddeøkning:

Utvidelse av veien hvor hele veien inkl. utvidelsen har full bæreevne.

Brysthøydiameter:

Trærs diameter målt 1,3 m over bakken.

Byggeplan:

Detaljert veiplan som utarbeides for å legge til rette for bruk av anbud og for å kvalitetssikre gjennomføring av anleggsarbeidet.

Bæreevne:

Den aksellast en vei kan tåler vurdert med grunnlag i veiens deformasjon. Deformasjonen vil variere sterkt over året. Nødvendig bæreevne vurderes ut fra aksellast, trafikkintensitet, akseptabelt vedlikehold og avskrivningstid (tid inntil det er nødvendig å forsterke, ruste opp bæreevnen).

Bærelag:

Det øverste laget under veidekket (slitelag og evt. bindlag). Hovedfunksjonen til bærelaget er å oppta spenninger knyttet til ringtrykket. Se også forsterkningslag.

C_u :

Graderingstall, beskriver variasjonen av kornstørrelsene i en jordprøve. Se vedlegg 5.

D_{max} :

Maksimal kornstørrelse i mm. Se vedlegg 5.

Drensgroft, lukket:

Drensgroft fylt med filtermateriale og evt. med drensrør for samling og bortledning av drens vann.

Dypsprengning:

Løssprengning av fjell til et bestemt nivå under teoretisk traubunn.

Enfelts vei:

En vei med ett kjørefelt for begge kjøretretninger og med møteplasser.

Ensgradert masse:

Materiale av naturgrus eller knust fjell med liten variasjon i kornstørrelsen.

Erosjon:

Utgraving (slitasje) forårsaket av naturen, så som vann, vind m.m.

Fastmerker:

Se sidestikk.

Fast tilstand:

Den tilstand materialet er i før løsgjøring eller opplasting.

Fiberduk:

Permeabel filtet eller vevet tekstilduk som hovedsakelig brukes til filter og til separasjon av dårlige og gode masser. Betegnelsen geotekstil og fiberduk benyttes ofte om hverandre.

Filterlag:

Lag av filtermateriale. Normalt nederste laget i overbygningen, som et separerende og drenerende lag mellom planum og forsterkningslaget.

Finpukk:

Knust steinmateriale med sortering innenfor området 4-22 mm, feks. 11-16 mm.

Fjell, knust:

Bærelagsmateriale av velgraderte, knuste steinmaterialer med øvre nominelle kornstørrelse i området 16-60 mm. Med knust fjell menes også knust stein, dersom den er knust fra stein større enn 60 mm.

Forkiling:

Tetting av pukklag/steinlag i overflaten med pukk/stein av finere gradering.

Forsterkningslag:

Lag i veiens overbygning, mellom planum og bærelag. Hovedfunksjonen er å fordele trafikkbelastningen slik at undergrunnen ikke overbelastes. Se også bærelag.

Friksjonsjordart:

Grovkornige jordarter (sand og grovere) der størstedelen av jordartens skjærstyrke skyldes friksjon.

Fylling:

Kunstig utført(e) lag av løsmasser.

Fyllingsfot:

Der fyllingen stopper mot opprinnelig eller utplanert terreng.

Fyllingshøyde:

Vertikal høydeforskjell mellom veikant og fyllingsfot.

Geometrisk utforming:

Kurvatur i horisontal- og vertikalplanet, stigning, fall, utforming av veibane, skråning og grøfter.

Geonett:

Armeringsnett av syntetisk materiale med hovedfunksjon armering av veier, plasser, fyllinger og forbedring av særlig bæresvak grunn.

Geosynteter:

Fellesbetegnelse på geotekstiler, geonett og geomembraner.

Geotekstil:

Se fiberduk.

Grensekurver:

Begrensningskurver for normalt tillatte korngraderinger.

Grunnsprengning:

Løssprengning av fjell til teoretisk traubunn.

Grunnvann:

Fritt bevegelig vann som finnes i grunnen, fra det nivå alle porer og sprekker er fylt med vann.

Grus:

Naturlig forekommende steinmateriale hvor grusfraksjonen (2-60 mm) er den dominerende.

Grus, sams:

Naturlig forekommende steinmateriale hvor materiale over 120 mm er fjernet.

Grus, sams, knust:

Naturlig forekommende steinmateriale i blanding med nedknuste overstørrelser.

Horisontalkurveradius (RH):

Radius for kurver i horisontalplanet. R_{min} = minste akseptable radius.

Hovedplan:

Overordnet veiplan med avklaringer om valg av veitrase og veistandard for hovedveinettet i et område.

Humus:

Organisk materiale (delvis nedbrutte plante og dyrerester) i jord og steinmaterialer (oftest i øvre del av jordprofilen).

Høybrekk:

Overgang fra stigning til fall i vertikalplanet, bakketopp.

Kjørebane:

Den delen av veibredden som er beregnet for trafikk, dvs. veibredde minus veiskuldre.

Kjøring med lass:

Den kjøreretning på veien hvor det kjøres med fullt opplastet kjøretøy.

Kjøring uten lass:

Den kjøreretning på veien hvor det kjøres med tomt kjøretøy.

Kohesjonsjordart:

Finkornige jordarter (silt/leire) der den vesentligste del av skjærstyrken skyldes kohesjon i massene.

Kornfordeling:

Kornstørrelsens fordeling i et steinmateriale. Se kornfordelingskurve.

Kornform:

Karakteristikk av et steinkorns form (rundt, kubisk, langstrakt eller flisig) etter forholdet bredde/tykkelse og forholdet lengde/tykkelse.

Kornfraksjon:

Del av steinmateriale hvor kornstørrelsen i sin helhet ligger innenfor to bestemte yttergrenser. Den betegnes med disse to yttergrensene (laboratiebegrep). Se også sortering.

Kornfordelingskurve:

Grafisk fremstilling av sammensetningen i et steinmateriale etter kornstørrelsen.

Kult:

Knuste steinmaterialer med øvre nominelle kornstørrelse i området 80 - 300 mm, f.eks. 85 - 150 mm (se pukk).

Kulvert:

Vanngjennomløp på tvers av veien med overliggende fylling og åpent inn- og utløp.

Kurvelengde:

Avstanden mellom tangentpunktet inn i kurven til tangentpunkter ut av kurven, målt i grader.

Tangentpunktet er der kurven begynner og der den slutter.

Kurveradius:

Ved horisontalkurver er dette veikurvens radius målt i senterlinje stukket vei.

Lavbrekk:

Overgang fra fall til stigning i vertikalplanet, "dalbunn".

Leire:

Kohesjonsjordart med over 30 masseprosent materiale med kornstørrelse i leirfraksjonen (mindre enn 0,002 mm).

Løs tilstand:

Den tilstand materialene er i etter opplasting på transportmiddel.

Massetak:

Område med løsmasser eller fjell som anlegges for uttak av veibyggingssmasser.

Morene:

Naturlig forekommende steinmateriale som er transportert og avsatt direkte av en bre. Morene er gjerne usortert, dvs. at alle kornstørrelser kan være til stede.

Motfylling:

Opplag av masse for å sikre stabilitet i et område.

Møteplass:

Utvidelse av veibredden på enfelts vei, hvor hele utvidelsen har samme bæreevne som veien.

Nedbørsintensitet:

Nedbøren som faller på et areal i løpet av en tidsperiode, målt i l/s km².

Overbygning:

Den delen av veikroppen som er over planum. Overbygningen kan bestå av filterlag (evt. fiberduk), forsterkningslag, bærelag og slitelag.

Overdekning:

Tykkelsen på veibyggingssmasse, bærelag og slitelag over en stikkrenne/kulvert.

Overflaterenne:

Åpen drenering på tvers av veien for å samle opp overflatevann.

Overhøyde:

Oppfylling over prosjektert nivå for at resultatet etter setninger skal bli prosjektert nivå.

Overvannsledning:

Tette rør som fører overflatevann fra grøfter/samlekummer til naturlige avløp.

Planeringsbredde:

Den totale bredde av veien inkl. grøfter.

Planum:

Overflaten av underbygningen. Se også traubunn.

Planumslinjen:

Veiens senterlinje i planum.

Plastring:

Sikring av skråninger og masser mot utvasking med tørrmuring, plastring med stein e.l.

Pukk:

Knust steinmateriale med sortering innenfor området 4-80 mm, f.eks. 32-63 mm.

Rsl:

Kurveradius i senterlinjen.

Sand:

Naturlig forekommende steinmaterialer hvor sandfraksjonen (0,6 - 2,0 mm) er den dominerende.

Sandfang/sedimentasjonsgrop:

Kum eller sedimentasjonsgrop hvor bunnen ligger 80-100 cm dypere enn utløpsrøret for at sand, slam osv. skal holdes tilbake slik at avleiring i overvannsledningen unngås.

Senterlinje:

Veiens midtlinje i lengdeprofilen.

Setning:

Jordmassenes evne til å pakkes (innta den tettste struktur).

Sidestikk:

Fastmerker som skal tjene som arbeidsstikk og kontrollpunkter under anleggsperioden. Sidestikk settes opp utenfor det området som blir berørt av byggearbeidet. Benyttes ved sterke brytninger i horisontal- eller vertikalplanet, ved store fyllinger og skjæringer, og ellers der senter- eller planumslinjen ønskes spesielt kontrollert.

Sidetak:

Sted langs veien utenfor selve veiområdet (planeringsbredden) hvor det tas ut masser til veibygging. Se massetak.

Siktanalyse:

Metode til bestemmelse av kornfordelingskurve ved sikting gjennom duk med kvadratiske masker.

Siktkurve:

Kornfordelingskurve bestemt ved siktanalyse.

Silt:

Mellomjordart hvor siltfraksjonen (0,002-0,06 mm) er dominerende.

Skulder:

Felt mellom kjørebane og grøft (evt. fylling).

Slitelag:

Det øverste laget i et veidekke beregnet på å kunne oppta trafikk- og klimapåkjenning.

Snuplass:

Del av veikonstruksjonen beregnet for å snu biler/vognvogt. Skal ha samme bæreevne som resten av veien.

S_o:

Sorteringstall, viser stigningen på en kornfordelingskurve mellom en fastsatt nedre og en øvre vektprosent i en jordprøve. Se vedlegg 5.

Sortering:

Sikting av grus- og steinmateriale angitt ved nedre og øvre nominelle kornstørrelse.

Standplass:

Oppstillingsplass for taubanevinsj og utstyr. Opplastingsplass for tømmerbil for lasting av tømmer.

Steinmasser:

Løsmasser av naturlig forekommende stein og blokk, samt sprengt fjell.

Stigning:

Uttrykkes i % eller 1: x dvs. (1 m vertikalt på x m horisontalt). Positive verdier er stigning. Negative verdier er fall.

Stikkrenne:

Kulvert med maksimum diameter 1000 mm fri åpning.

Subbus:

Sikterest fra sprengte og/eller knuste steinmaterialer etter at de ønskede kornfraksjonene er tatt ut.

Tangentpunktene:

Tangentpunktet er der kurven starter/slutter.

Telefarlig jordart:

Jordart som under frysing har evne til å trekke opp vann kapillært til frostsone.

Teleløsning:

Den perioden hvor telen går ut av veikroppen, og hvor bæreevnen er på sitt laveste.

Telerestriksjoner:

Last- eller kjørerestriksjoner i teleløsningsperioden.

Terrenggrøft (overvanngrøft):

Åpen grøft langs veien utenfor skjæringstopp eller fyllingsfot for avskjæring og bortledning av vann.

Traubunn:

Se planum. (Traubunn brukes ofte om planum i skjæring).

Tverrfall:

Ensidig tverrfall: Oppbygging av ensidig sidefall (dosering) på veibanen i horisontalkurver.

Tosidig tverrfall: Oppbygging av takfall (kuv) på veibanen på rettstrekninger og kurver med stor radius. $R > 60$ m. Tverrfall måles i %.

Tverrprofil:

Snitt av en vei vinkelrett på veiens midtlinje.

Underbygning:

Den del av veikroppen som er under planum og som består av uforedledede materialer.

Veikant:

Ytterst på veiens skulder.

Veibredde:

Kjørebane pluss veiskuldre.

Veidekke:

Den øverste del av overbygningen. Består vanligvis av et slitelag av grus.

På vinterbilveier består veidekke av pakket snø og is.

Veifylling:

Oppfylling på opprinnelig terreng begrenset av fyllingsskråning og veiens planum.

Veikroppen:

Overbygningen og den planerte delen av underbygningen.

Veiskjæring:

Utgraving i opprinnelig terreng begrenset av skjæringsskråning og veiens planum.

Vekstjord:

Jord med slik sammensetning av mineralske og organiske materialer at den er godt egnet som dyrkingsmedium for planter.

Velgraderte materialer:

Materialer av naturgrus eller knust fjell som fyller spesielle krav m.h.t. korngradering, kornform og mekanisk styrke.

Velteplass:

Område (areal) beregnet for opparbeidelse og lagring av tømmer.

Vendehammer:

Snuplass hvor hele kjøretøyet rygger eller kjører inn i en avkjøring på tvers av veien. For så ved kjøring eller rygging ut snur kjøreretningen.

Vertikalkurve:

Kurve i vertikalplanet (høybrekk/lavbrekk).

Vogntog:

Tømmerbil med henger.

ÅDT (Årsdøgntrafikk):

Det totale antall kjøretøy som passerer et snitt av en vei i løpet av et år, dividert med 365.

Årsflom:

Årsflommen beskrives med hvor mange år det i gjennomsnitt er mellom hver gang en bestemt flomvannføring overskrides. Beskrevet med returperiode, f.eks. Q_{25} , et gjentaksintervall på 25 år.